

Sygn. akt I ACa 569/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Wiceprezes SA Jacek Gołaczyński
Sędziowie:	SSA Ewa Głowacka SSA Lidia Mazurkiewicz - Morgut (spr.)
Protokolant:	Małgorzata Kurek

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 r. we Wrocławiu na rozprawie
sprawy z powództwa **Agencji Nieruchomości Rolnych w W. Oddział Terenowy we W.**
przeciwko **(...) Sp. z o.o. we W.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 21 sierpnia 2013 r. sygn. akt I C 1022/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej 2.700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Strona powodowa Agencja Nieruchomości Rolnych w W. Oddział Terenowy we W. w pozwie z dnia 19 kwietnia 2012 r. domagała się od strony pozwanej (...) sp. z o.o. we W. zapłaty kwoty 211.006 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem czynszu dzierżawnego za okres od drugiego półrocza 2009 r. do drugiego półrocza 2011 r. w tym kwoty 201.960,90 zł tytułem należności głównej oraz kwoty 9.044,89 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie w płatności wyliczonych na dzień 18 kwietnia 2012 r. Nadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

W dniu 31 maja 2012 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym (k. 56), w którym uwzględnił żądanie pozwu w całości (sygn. I Nc 249/12).

W zarzutach od nakazu zapłaty z 18 czerwca 2012 r. (k. 61 i nn.) strona pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty w całości i wniosła o oddalenie powództwa. Strona pozwana, nie kwestionując należności w kwocie 202.746,75 zł, którą uznała i zamierzała spłacić, podała, że niecelowym było dochodzenie przez powoda swojego prawa przed sądem, gdyż pozwana spełniłaby je dobrowolnie tylko w późniejszym terminie.

W piśmie procesowym z dnia 26 kwietnia 2013 r. (k. 119 i n.) strona powodowa potwierdziła, że pozwany na poczet zadłużenia z tytułu czynszu dzierżawnego dokonał wpłaty kwoty w łącznej wysokości 126.221,18 zł. Podała przy tym, że część wpłat została zarachowana na poczet odsetek ustawowych od wymagalnego kapitału.

W piśmie procesowym z dnia 27 maja 2013 r. i w toku dalszego postępowania strona pozwana zarzuciła, że spełniając częściowo świadczenie jednoznacznie wskazała, że chciała zaspokoić wyłącznie należność główną. Według pozwanej, powodowa Agencja w sposób nieuzasadniony zarachowała zatem część wpłat na poczet odsetek ustawowych.

Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2013 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu utrzymał w mocy nakaz zapłaty w zakresie kwoty 98.144,76 zł tytułem należności głównej oraz w zakresie odsetek ustawowych liczonych od kwot: 6.610,06 zł od dnia 19 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty, 81.855,58 zł od dnia 29 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty i 9.679,12 zł od dnia 11 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty (pkt I), uchylając go w pozostałym zakresie i oddalając w tej części powództwo (pkt II) oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 17.751 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że na mocy umowy z dnia 31 lipca 2006 r. strony łączy umowa dzierżawy nieruchomości, zgodnie z którą strona pozwana jako dzierżawca zobowiązała się do płacenia wydzierżawiającemu – stronie powodowej czynszu w wysokości stanowiącej równowartość 2.600 decyton pszenicy w stosunku rocznym płatnego w dwóch ratach, z czego rata za I półrocze miała być płatna w terminie do 31 października według cen pszenicy w I półroczu, natomiast rata za II półrocze miała być płatna w terminie do 28 lutego następnego roku według cen pszenicy w II półroczu.

Należności czynszowe z tytułu umowy dzierżawy za II półrocze 2009r. oraz za I i II półrocze 2010r. zostały stronie pozwanej w znacznej części umorzone. W tym okresie czasu strona powodowa udzielała również stronie pozwanej prulongat terminu zapłaty tych należności. W części nie umorzonej pozwana płaciła czynsz nieregularnie i w niepełnej wysokości. Wszelkie wpłaty strona powodowa zaliczała co do zasady wpiern na zaległe odsetki a w dalszej części na należność główną.

Zadłużenie strony pozwanej, wynikające z umowy dzierżawy, po uwzględnieniu wszystkich umorzeń i prulongat, na dzień poprzedzający wniesienie pozwu (18 kwietnia 2012 r.), wynosiło:

- za II półrocze 2009 r.: 347,49 zł tytułem należności głównej oraz 67,57 zł tytułem odsetek ustawowych od 21 października 2010 r. do 18 kwietnia 2012 r.;
- za I półrocze 2010 r.: 2.308,55 zł tytułem należności głównej oraz 346,98 zł tytułem odsetek ustawowych od 22 lutego 2011 r. do 18 kwietnia 2012 r.;
- za II półrocze 2010 r.: 3.083,68 zł tytułem należności głównej oraz

455,79 zł tytułem odsetek ustawowych od 1 marca 2011 r. do 18 kwietnia 2012 r.;

- za I półrocze 2011 r.: 110.221,18 zł tytułem należności głównej oraz 6.673,67 zł tytułem odsetek ustawowych za okres od 1 listopada 2011 r. do 18 kwietnia 2012 r.;
- za II półrocze 2011r.: 86.000 zł tytułem należności głównej oraz kwota 1.500,88 zł tytułem odsetek ustawowych od 1 marca 2012 r. do 18 kwietnia 2012 r.;

Po wniesieniu pozwu strona powodowa dokonała na rzecz strony powodowej następujących wpłat:

1. w dniu 28 sierpnia 2012 r. wpłaciła na poczet czynszu dzierżawnego za I półrocze 2011 r. kwotę 40.221,18 zł, z której strona powodowa kwotę 28.365,60 zł zarachowała na poczet należności głównej, natomiast kwotę 11.855,58 zł na poczet odsetek ustawowych za okres od 1 listopada 2011 r. do 28 sierpnia 2012 r.;
2. w dniu 6 grudnia 2012 r. wpłaciła na poczet czynszu dzierżawnego za II półrocze 2011 r. kwotę 6.000 zł, która to wpłata została w całości zarachowana przez stronę pozwaną na poczet odsetek ustawowych od kwoty 86.000 zł za okres od 1 marca 2012 r. do 6 grudnia 2012 r.;
3. w dniu 10 stycznia 2013 r. strona pozwana dokonała częściowej zapłaty czynszu dzierżawnego za II półrocze 2011 r. w kwocie 80.000 zł, z czego kwota 76.320,88 zł została zarachowana przez stronę pozwaną na poczet należności głównej, natomiast kwota 3.679,12 zł została zarachowana na poczet pozostałej części odsetek ustawowych za okres od 1 marca 2012 r. do 10 stycznia 2013 r.

Przy każdej z wyżej wymienionych wpłat strona pozwana wskazywała, że świadczy na poczet należności głównej.

Dokonanie powyższych spłat spowodowało, że zasądzeniu na rzecz strony powodowej podlegała łącznie kwota 98.144,76 zł wraz z dalszymi odsetkami, tj.:

- kwota 6.610,06 zł wraz z odsetkami od dnia 19 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty z tytułu czynszu za okres od II półrocza 2009 r. do II półrocza 2010 r.;
- kwota 81.855,58 zł wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 29 sierpnia 2012 r. z tytułu czynszu za I półrocze 2011 r.,
- kwota 9.679,12 zł wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 11 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty tytułem czynszu za II półrocze 2011r.

W pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu, gdyż strona powodowa nie cofnęła pozwu mimo uzyskania zaspokojenia roszczenia w toku procesu.

W ocenie Sądu Okręgowego niezasadny był zarzut strony pozwanej wadliwego zarachowania przez stronę powodową dokonanych w toku procesu wpłat. W świetle art. 451 § 1 zd. 1 k.c. wierzyciela wiąże jedynie dyspozycja dłużnika, co do tego, na poczet którego długu chce świadczyć. Natomiast w gestii wierzyciela pozostaje decyzja, czy w ramach tego długu zaliczy wpłatę na należność główną czy uboczną.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., mając na uwadze, że w dacie doręczenia pozwu stronie pozwanej powództwo było

w całości zasadne, zaś częściowa zapłata objętego nakazem roszczenia nastąpiła już w trakcie procesu.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła strona pozwana. Zaskarżając go w całości, zarzuciła:

- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierozpoznanie przez Sąd I instancji istoty sprawy i nieustosunkowanie się przez niego do zarzutu dokonywania przez stronę powodową prolongat w terminach płatności;
- naruszenie art. 451 k.c. poprzez przyjęcie, że strona powodowa mogła zaliczyć dokonywane przez pozwaną wpłaty wpierw na odsetki w sytuacji, gdy strona powodowa wyraźnie wskazywała, że świadczy na należność główną;
- naruszenie art. 98 k.p.c. poprzez przyjęcie, że strona powodowa wygrała sprawę w całości.

W oparciu o powyższe zarzuty strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania przed Sądem I instancji. Nadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny oparł na ustaleniach faktycznych Sądu I instancji, które przyjął w całości za własne jako poczynione w oparciu o prawidłowo zebrany i oceniony materiał dowodowy. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Apelacyjny podzielił w całości dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę prawną zgłoszonego roszczenia.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd I instancji w sposób wyczerpujący odniósł się do wszystkich twierdzeń strony pozwanej podniesionych w zarzutach od nakazu zapłaty. W swoich ustaleniach faktycznych uwzględnił zarówno fakt udzielania stronie pozwanej prolongat terminu zapłaty należności czynszowych jak

i częściowego ich umarzania. W toku postępowania pierwszoinstancyjnego pozwana nie wykazała, aby strona powodowa czyniła na jej rzecz dalsze ustępstwa, które wpływałyby na wyliczenie zaległych świadczeń czynszowych w tym należności odsetkowych. Również w apelacji strona pozwana nie podniosła zarzutów, które mogłyby skutecznie podważyć ustalenia Sądu I instancji w tym zakresie.

Sam fakt, że strona powodowa w latach 2009 i 2010 r. zgadzała się na wydłużenie terminu płatności rat czynszowych bądź je częściowo umarzała, nie daje jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że także w kolejnych latach strona pozwana mogła korzystać z tego rodzaju ulg. Każdorazowo wymagały one udzielania zgody przez stronę powodową, której wykazania, w przypadku płatności za 2011r., strona pozwana w ogóle się nie podjęła.

Mając powyższe na uwadze za bezzasadny należało uznać zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdyż uzasadnienie Sądu I instancji spełnia wszystkie wymogi przewidziane w tym przepisie a w szczególności odnosi się do wszystkich twierdzeń strony pozwanej. Identycznej ocenie podlegał zarzut naruszenia art. 233 k.p.c.

jako nie poparty żadną merytoryczną argumentacją. Strona pozwana nie podniosła w apelacji, aby którykolwiek dowód Sąd Okręgowy pominął lub aby ocenił go wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego. Nie wskazała także, które ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy powinien, jej zdaniem, poczynić odmiennie.

Za pozbawiony uzasadnionych podstaw należało uznać również zarzut naruszenia art. 451 k.c. Z jednoznacznego brzmienia § 1 tego przepisu i jego ugruntowanej w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładni wynika, że jeżeli dłużnik ma kilka długów tego samego rodzaju może wskazać wierzycielowi, który z długów chce zaspokoić. Wierzyciel jest związany wyborem dłużnika, ale to co przypada

na poczet danego długu, może zaliczyć wpierw na związane z tym długiem zaległe należności uboczne a resztę na zalegające świadczenie główne. Uprawnienia wierzyciela, w tym zakresie, nie wyłącza nawet odmienna wola dłużnika (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2012r., IV CSK 233/11, Lex nr 1164749, z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 433/04, Lex nr 284127, wyrok z dnia 17 stycznia 2007r.,

II CSK 412/06, OSNC-ZD 2008/1/15, wyrok z dnia 21 lipca 2004r., V CK 691/03, wyrok z dnia 7 kwietnia 2004r., IV CK 211/03). W związku z powyższym oświadczenie pozwanej spółki, że dokonuje zapłaty wyłącznie należności głównej z tytułu konkretnej raty, odnosiło wyłącznie ten skutek, że strona powodowa uzyskanych wpłat nie mogła zarachować na poczet zaległości z innego okresu.

Miała jednak uprawnienie do zaliczenia tych kwot wpierw na należności odsetkowe, naliczane od podanych w oświadczeniu rat czynszowych.

W konsekwencji powyższego należy stwierdzić, że Sąd I instancji dokonał prawidłowego wyliczenia podlegającego zasądzeniu w punkcie I zaskarżonego wyroku świadczenia.

W odniesieniu do zarzutu skierowanego do rozstrzygnięcia o kosztach procesu, podzielić należy stanowisko apelującego, że wobec częściowego oddalenia powództwa brak było podstawy do uznania, że strona powodowa wygrała sprawę

w całości a w konsekwencji do zastosowania art. 98 k.p.c. O wyniku sprawy decydują kryteria obiektywne. Przegrywającym sprawę jest zatem powód, którego żądanie nie zostało uwzględnione, a także pozwany, którego obrona okazała się nieskuteczna. Spełnienie świadczenia przez pozwaną po wytoczeniu powództwa

z zasady oznacza przegranie przez nią sprawy. W takiej jednak sytuacji strona powodowa, której roszczenie na skutek zaspokojenia wygasło, powinna cofnąć pozew (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 r., V CZ 1/10, LEX nr 786563; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1984 r.,

IV CZ 196/84, LEX nr 8642; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 1979 r. I CZ 92/79, LEX nr 8188).

Podtrzymując zaś żądanie zasądzenia zaspokojonego roszczenia naraża się na jego oddalenie a w konsekwencji na przegraną i konieczność zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (tak H. Pietrkowski [w:] *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2012, s. 383). W realiach niniejszej sprawy należało zatem stwierdzić, że wobec niezłożenia oświadczenia o cofnięciu pozwu, strona powodowa wygrała sprawę jedynie w części, co wykluczało zastosowanie normy art. 98 § 1 k.p.c.

Niemniej jednak, w ocenie Sądu Apelacyjnego, postawa strony pozwanej uzasadniała obciążenie jej kosztami poniesionymi przez stronę powodową w całości na zasadzie wynikającej z art. 102 k.p.c. Należy bowiem zauważyć, że strona pozwana, mimo częściowego spełnienia świadczenia, konsekwentnie negowała przedstawiony przez stronę powodową sposób jego zarachowania. Mogło to zatem wywołać u strony powodowej wątpliwości co do zakresu, w jakim pozew powinien zostać cofnięty. Niezłożenie zaś przez nią tego rodzaju oświadczenia nie wpłynęło w ogóle na wydłużenie postępowania w szczególności na zakres niezbędnego postępowania dowodowego.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja strony pozwanej podlegała oddaleniu w całości.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zasądzając na rzecz strony powodowej koszty zastępstwa procesowego, których wysokość ustalono zgodnie z § 2 ust.2 w zw. z § 6 pkt 6

i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie

opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

KP